

A HONVÉDELMI NEVELŐMUNKA ELVI ÉS GYAKORLATI PROBLÉMÁI A TANÁRKÉPZŐ FŐISKOLÁKON*

Írta: DRIEN KÁROLY

1. A honvédelmi nevelés kiszélesítésének indokolása

A Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának a honvédelmi nevelőmunkával kapcsolatos határozata a szocialista honvédelmi nevelőmunka bázisának, tartalmának és módszereinek kiszélesítését és erőteljesebb kibontakozását írja elő. A különböző fokú és típusú iskolákban már több éve folyó honvédelmi nevelőmunkát az életkori sajátosságok és az objektíve adott lehetőségek figyelembevételével *ki kell terjeszteni az egyetemi és főiskolai ifjúságra is.*

A felsőoktatási intézményekben megszervezendő honvédelmi nevelőmunka ifjúságunk tudatának, jellemének, értelmi, erkölcsi, fizikai adottságainak formálására irányul, s mint ilyen része annak az eszmei offenzívának, amely a Magyar Szocialista Munkáspárt VIII. Kongresszusa óta egyre fokozottabbá, egyre hatékonyabbá válik. Ahogyan növekszenek a szocializmus teljes felépítésének időszakában az eszmei-ideológiai munkával szemben támasztott követelmények, ahogyan erősödik a szocialista nemzeti egység, ahogyan egyre fontosabbá válik a burzsoa és kispolgári nézetek elleni harc, a szocialista ember formálása, ezzel *egyidejűleg úgy válik mind szükségesebbé a szocializmust építő ember hazája iránti felelősségérzetének, az alkotó munka védelmét biztosító készségének formálása.*

A honvédelmi nevelőmunka kiszélesítésének, illetve elmélyítésének fontossága és *indokoltsága* tehát a szocializmus építése közben elért eredményeinkben, a nemzeti egység szocialista tartalmának gazdagodásában és a társadalom építése során előttünk álló feladatokban lelhető fel. A szocialista módon élni, dolgozni és gondolkodni tudó ember formálásának feladata, az eszmei offenzíva sikeres megvívása, szükségszerűen magával hozza *a honvédelmi nevelésnek mint a nevelés egyik szerves részének a kiszélesítését, a honvédelem erősítését szolgáló nevelői tevékenység fokozását.* Helytelen lenne tehát a honvédelmi nevelőmunka fokozásának, valamint a felsőoktatási intézményekre való kiterjesztésének a szükségességét az esetenként feszültebbé váló nemzetközi helyzettel magyarázni.

Az elmúlt időszak bebizonyította, hogy a békés egymás mellett éles politikájának sikerei lehetővé tették az eredményes alkotómunkát, illetve a pusztító rakéta-nukleáris háború elkerülését. Ugyanakkor nem titkolhatjuk, hogy a békés egymás mellett élés körülményei között sincsen idillikus állapot: a szocializmus és a kapitalizmus erői kemény harcot vívnak egymással. Ha ezt az egész világra kiterjedő küzdelmet vizsgálat alá vesszük, megállapíthatjuk, hogy e harcnak egyik központi frontját éppen a háború és a béke kérdése, másként: a béke védelme jelenti. Természetes, hogy a béke fenntartásáért harcolni tétlenül nem lehet. A háborúra spekulálók kezét csak erővel szoríthatjuk le. Az anyagi és szellemi értékeket előállító dolgozók, a munkások

* Részlet a szerzőnek a Művelődésügyi Minisztérium és a Honvédelmi Minisztérium felkérésére készített és jutalmazott elaborátumából.

százmillió tömegei sohasem akarták a fegyveres harcot, a pusztítást. A háború mint a vitás kérdéseket eldöntő eszköz, a szocializmustól idegen. Így a mi népünk is mindent elkövet, a háború elkerülése érdekében, mi „...békét akarunk, de amíg az imperialisták háborúval fenyegetnek, fokozzák a fegyverkezési versenyt, kötelességünk, hogy a Varsói Szerződés keretében a Magyar Népköztársaság is megtegyen minden intézkedést a szocialista tábor véderéjének s egyben hazánk biztonságának erősítésére, kivegye részét a védelmi feladatokból.” (MSZMP VIII. kongresszusa jegyzőkönyvéből.)

Nem lehet tehát számunkra közömbös, hogy hogyan készítjük fel ifjúságunkat egy esetleges termonukleáris háború megpróbáltatásainak elviselésére és a honvédő feladatokra. Éppen ezért szükséges a legszélesebb körben tudatosítani, hogy egy adandó háborúban a nagyfokú fizikai igénybevétel, a harc gyors üteme és változékonyága, a harc közben felmerülő nehézségek, az ellenség várható lélektani hadviselése ifjúságunktól mindenképpen megköveteli a győzelembe vetett megingathatatlan hitet, az ellenség iránti gyűlöletet, az akaraterő, a bátorság, a helytállás, az önállóság és öntevékenység magas fokát, az egyéni érdekek a pillanatnyi érzelmek háttérbe szorítását. E cél érdekében kötelességünk — *már ma*, és nem egy esetleges háború kezdetekor — mindent megtennünk, hogy ifjúságunk, hadseregünk és egész népünk honvédelmi készségét, erkölcsi-politikai állapotát a helytálláshoz szükséges tulajdonságokat olyan fokra emeljük, amely adandó alkalommal biztosíthatja fölényünket az imperializmus erőivel szemben.

2. A honvédelmi nevelés fogalmának helyes értelmezése

A honvédelmi nevelés *fogalma* nem új a nevelésben. Ha nem is ilyen elnevezéssel, de mindig, minden kor nevelésében szerepelt. Lényegében arról van szó, hogy az ember képes legyen védekezni az őt fenyegető veszélyek ellen, hogy kifejlődjön benne az összetartozás érzése, hogy magasfokú politikai öntudattal rendelkezék, mélyen érezze át népünk hazafias és internacionalista feladatait, éljen benne annak tudata, hogy erkölcsi kötelessége megvédeni azt a közösséget, amelynek ő maga is tagja, és amelynek előnyeit élvezi. De nem csupán arról van szó, hogy ezt megértse, hanem bármikor készen legyen küzdeni is a közösségért, amelyben él, és legyen tudatában annak, hogy csak a nemzet szabadsága biztosíthatja az ő egyéni szabadságát, hogy csak a jól megalapozott, önmagát megvédeni képes államban van meg a lehetősége a dolgozók mindenoldalú gazdasági és kulturális fejlődésének. *Lényegében tehát a haza iránt érzett személyes felelősség kifejlesztéséről van szó, ami nem csupán honvédelmi nevelés, hanem egyúttal állampolgári nevelés is.*

A honvédelmi nevelés helyes értelmezésének kibontakoztatásához elengedhetetlenül szükséges, hogy a marxista filozófia segítségével minél sokoldalúbban és behatóbban foglalkozzunk a háborúval, mint társadalmi jelenséggel, és mutassunk rá, hogyan harcol a kommunizmus a világháborúk elhárításáért és a társadalmi életből való kiiktatásáért.

Honvédelmi nevelőmunkánk során minél szélesebb filozófiai alapon fel kell tárnunk a háború társadalmi okait, és világossá kell tenni milyen feltételek között szabadulhat meg az emberiség a háborúktól, és hogyan érhet el örök békét a földön. Ilyen és hasonló kérdések a honvédelmi nevelés során bizonyára fokozottabban foglalkoztatják ifjúságunkat, és ha nem értetjük meg fiataljainkkal a háború társadalmi-gazdasági és osztály-okait, ha nem fedjük fel magában az életben azokat a társadalmi erőket, amelyek képesek leszámolni a háborúkkal, akkor formálissá válik minden honvédelmi nevelésre irányuló törekvésünk.

Az ifjúság lelkében őszinte békevágy él, dolgozni, élni szeretne hazájáért. A nevelők számára ez a békevágy természetes kell, hogy legyen. Meg kell azonban értetni a fiatalokkal, hogy sajnos a béke nem csupán tőlünk, egyénektől függ; mi csak törekedhetünk arra, hogy minden eszközzel megvédjük a békét. — A béke megőrzésére törekedni anélkül, hogy ezzel gyengíteném saját hazámat — ez nem összeférhetetlen. A honvédelmi nevelés tehát nem a háború felidézését szolgálja, hanem arra törekszik, *hogy kifejlessze az emberekben az elhatározást, a haza védelmének képességét arra az esetre, ha megtámadná a hazát, s védeni kellene azokat, akik nem képesek önmagukat megvédeni.*

Nem akarunk háborút! Ugyanakkor azonban rá kell mutatni, hogy amíg semmi biztosíték nincs arra, hogy megtámadnak bennünket, addig mindig készen kell állnunk. A békevágy és a honvédelmi nevelés nem zárják ki egymást, ha a békevágy számol a mindenkori viszonyokkal és a mindenkori emberrel.

A honvédelmi nevelés tehát nem új feladatok, illetve célkitűzések megvalósítását jelenti, hanem csupán arról van szó, hogy a kor követelményeinek megfelelően az MSZMP VIII. kongresszusa határozatában meghirdetett eszméi, ideológiai neveléshez kapcsoltan *a nevelés egyes célkitűzései — honvédelmi irányultsággal is — kifejezettebben hangsúlyt kapjanak.*

A tanárképző főiskolákon megvalósítandó honvédelmi nevelés követelményei, feladatai alapvetően megegyeznek a jövő szocialista-kommunista szakemberének kialakításával szemben támasztott követelményekkel. Természetes azonban, hogy a szocialista-kommunista szakemberképzés nevelési rendszerén belül a *honvédelmi nevelésnek megvannak az életkori sajátosságoknak megfelelő célkitűzései, követelményei és feladatai is*, olyanok, amelyekkel az egyetemi és főiskolai ifjúságot a haza védelmére való felkészítés követelményeinek megfelelően formálják, és teszik a reá váró feladatokra alkalmassá. A honvédelmi nevelésen tehát olyan sajátos nevelőtevékenységet értünk, amely sokoldalúan és céltudatosan hat az ifjúság erkölcsi-politikai arculatának, szocialista tudatának alakulására azzal a céllal, hogy e ráhatás eredményeként *elősegítse a jövő pedagógus nemzedék honvédelmi készségének növelését, hazánk honvédelmi képességének fokozását.*

3. A főiskolai hallgatók honvédelmi nevelésének célja

A honvédelmi nevelés a szocialista-kommunista szakember hivatásra való felkészítésének szerves része, amely csak az egész szocialista nevelés folyamatában, annak szerves részeként valósítható meg. *Legfőbb célja, hogy szüntelenül növelje az ifjúságban a haza erősítéséért és védelméért, a szocialista országok biztonságáért érzett felelősséget, és tudatosítsa, hogy a honvédelem erősítése a béke biztosításának elengedhetetlen feltétele.* Célja továbbá annak elérése, hogy az ifjúság tudatosítsa magában a katonai szolgálat jelentőségét és minden vonatkozásban készüljön fel a haza védelmére. Céltudatos, következetes nevelőmunkával oda kell hatni, hogy az ifjúság ne csak alkotmányos kötelességének tekintse a kötelező katonai szolgálatot, hanem megtisztelő, hazafias feladatnak is. A legszebb hazafias érzések felkeltésével fokozni kell az ifjúságban az országgal, a néppel szembeni erkölcsi felelősség tudatát, és ki kell benne alakítani a szocialista haza fegyveres védelméhez szükséges *cselekvő viszonyt.* Erősíteni kell az ifjúságban mindazokat az erkölcsi, tudati, akarati vonásokat, amelyek a haza védelmét szolgálják. A tanárképző főiskolákon folyó oktató-nevelő munka folyamán megfelelő módon elő kell készíteni a talajt a specifikusabb katonai nevelés számára is.

4. A főiskolai ifjúság honvédelmi nevelésének alapelvei

A tanárképző főiskolákon megszervezendő honvédelmi nevelőmunka eredményes megvalósítása attól függ, hogy helyesen értelmezzük és betartjuk-e a honvédelmi nevelőmunkára, a munka jellegére és módszereire vonatkozó alapelveket.

Első és legfontosabb alapelv annak hangsúlyozása, hogy a főiskolai ifjúság honvédelmi nevelése *csakis az egész szocialista nevelés folyamatában, annak szerves részeként valósítható meg*. Ennek megfelelően a honvédelmi nevelés konkrét feladatainak megvalósítására a nevelés valamennyi főbb területén — az értelmi, erkölcsi, esztétikai és testi nevelésben — mindenütt törekedni kell. Az ifjúság honvédelemre való nevelése és felkészítése bár szerteágazó, de mégis egységes folyamatot jelent, amely a dolgozó nép érdekeinek megfelelő célkitűzéseket foglal magában. A honvédelemre való nevelés csupán egyik alapvető részét képezi annak a kommunista nevelésnek, amely társadalmi életünk minden területén folyik. A helyesen értelmezett és jól megszervezett honvédelmi nevelés nemcsak a szocialista társadalmi rend védelmére való mozgósítást segíti elő, hanem általában hatékonyan támogatja a szocialista társadalom fejlődését is.

Csak a pszichikai tulajdonságokra alapozott honvédelmi nevelőmunka lehet eredményes. Alapvető követelmény tehát, hogy a minél eredményesebb személyes ráhatás céljából az oktatók alapos, mindenre kiterjedő helyzetelemzés és sokoldalú eleven kapcsolat kiépítése révén a *lehető legalaposabban ismerjék meg hallgatóinkat*.

További fontos alapelv, hogy a honvédelmi nevelés mindig differenciált legyen és maximálisan vegye figyelembe a főiskolai ifjúság *életkori sajátosságait*. Az ifjúságban megvannak a honvédelmi nevelés számára szükséges belső pszichikai feltételek. Ezek tudományos igényű megismerése és kibontakoztatása alapvető követelmény nemcsak a honvédelmi, de minden irányú nevelés számára.

A honvédelmi nevelés minden körülmények között legyen *folyamatos és tervszerű*.

Az ifjúság honvédelmi nevelése nincs nemhez kötve; egyformán vonatkozik mindkét nembeli fiatalságra.

A szocialista felsőoktatás az egységes és összefüggő köznevelési rendszer eleme, láncszeme. Minden lényeges előrehaladás az egységes egész előrelépésétől függ, minden alacsonyabb fokozat színvonalának emelésében viszont éppen a felsőoktatásnak kell döntő részt vállalnia. Nyilvánvaló tehát, hogy a felsőoktatási intézmények honvédelmi nevelőmunkájában és az arra való felkészítésben messzemenően figyelembe kell venni mindazokat a tapasztalatokat, amelyeket a hallgatók eddig végzett honvédelmi nevelőmunkájuk során a középiskolában szereztek. A középiskolások a négy év folyamán ugyanis jelentős haladást tesznek azon az úton, amely az igazi szocialista hazafiság érzelmeinek átélése felé vezet. A hazafiság egyre inkább beleépül világnézetükbe, meggyőződésrendszerükbe. Meggyőződésükké válik a szocialista hazához való tartozás pozitív élménye, megjelenik életükben a tettekben kifejezésre jutó hazafiság igénye. Egészen természetes tehát, hogy a felsőoktatási intézményekben az újabb honvédelmi nevelési feladatok célkitűzéseinél és a megoldásánál ezekre az ismeretekre, jártasságokra és készségekre támaszkodni.

A felsőoktatási intézmények honvédelmi nevelőmunkája a párt-, állami és társadalmi szerv közös feladata. Sikeres munkára csak akkor számíthatunk, ha minden nevelési fórum, minden párt-, állami és társadalmi szerv *összehangolt munkát végez*.

Az ifjúság eszmei-politikai nevelése során rendszeresebbé kell tenni a haza védelmével kapcsolatos témákat, katonapolitikai konzultációkat.

Döntő jelentőségű annak az alapelvnek a hangsúlyozása is, hogy eredményes honvédelmi nevelőmunka nem képzelhető el megfelelő intenzitású, az életkori sajátosságokkal gondosan számoló politikai nevelőmunka nélkül.

5. A főiskolai ifjúság honvédelmi nevelésével kapcsolatos feladatok

Szocialista társadalmunk gazdasági, politikai, szellemi és erkölcsi fejlődésének objektív szükségletei világosan körvonalazható követelményeket támasztanak az ifjúsággal szemben a *honvédelem* terén is. A lehető legteljesebb mértékben ki kell fejleszteni az ifjúságban azokat a képességeket és készségeket, amelyek a haza, a haladás, a béke megvédését mozdítják elő. Ennek megfelelően a honvédelmi nevelés feladatait a következő nagyobb feladatcsoportokba foglalhatjuk össze: A haza védelméhez elengedhetetlen erkölcsi tulajdonságok és jellemvonások kialakítása, a helyes állásfoglalást biztosító ideológiai-politikai ismeretek és meggyőződés formálása, a speciális honvédelmi képzést megalapozó ismeretek, jártasságok és készségek nyújtása, a szellemi és fizikai állóképesség növelése.

Mindenekelőtt a szocialista haza szeretetére kell nevelni az ifjúságot. Tudatosítani kell fiataljainkban, hogy az igazi hazafiság a tettek hazafisága, amelynek legfőbb követelménye: a szocializmus építésében való aktív részvétel, valamint a haza védelmére, az ellenség elleni fegyveres küzdelemre való felkészülés. Ez a fiatalok tetteiben megnyilvánuló igazi hazafisága. A szocializmust ifjúságunk magának építi, tehát személyes érdeke és kötelessége azt meg is védelmezni.

A honvédelmi nevelés és előkészítés központi feladata tehát az *ifjúság szocialista hazafiságra és proletár internacionalizmusra nevelése*, aminek a haza és a hazafiság tiszta fogalmára kell épülnie. A haza és a hazafiság fogalmáról a burzsoá ideológia maradványai és a különböző behatások következtében sok ferde nézet alakult ki. Éppen ezért honvédelmi nevelőmunkánk során alapvetően tisztázni kell, mit értünk a haza fogalma alatt, ki az igazi hazafi, és mi az igaz hazafiság döntő ismérve. Gondos és alapos ideológiai munkát követel, hogy a haza és a hazafiság fogalmát hallgatóink a marxizmus—leninizmus értelmezése szerint fogják fel, lássák a hazafiság osztálytartalmát, változó elemeit. Meg kell érteni a fiatalokkal, hogy a haza történelmi kategória, amit mindig az adott történelmi körülmények között kell vizsgálni. A haza fogalmát nem lehet elszakítani a szocialista társadalomtól, hiszen a szocialista haza a dolgozó nép hazája, amelyben a politikai hatalom a nép kezében van.

Tudatosítani kell fiataljainkban, hogy a hazafiság a legmélyebb, a legnemesebb emberi érzelmek közé tartozik, amelyek révén az egyén magáévá teszi a nép érdekeit, életét szenteli ezeknek az érdekeknek, hősie, önfeláldozó tetteket hajt végre a haza nevében. Az igazi hazaszeretet tehát feltételezi a nép javával való tevékeny törődést. *Nyilvánvalóvá kell tenni, hogy a hazafiság és a honvédelem összefügg.* Honvédelmi nevelőmunkánk során gondoskodnunk kell arról, hogy a főiskolai ifjúságnak *minél több olyan élményben legyen része, amely érzelmvilágát, hazaszeretetét fejleszti ki és helyes mederbe tereli.* A hazafiság szocialista tartalmát olyan új érzelmekkel kell gazdagítani, amelyek adott esetben a haza megvédésére, aktív cselekedetre készítetik az ifjúságot. Ugyanakkor különös figyelmet kell fordítani nevelőmunkánkban a szocialista internacionalizmus tartalmi jegyeinek kialakítására is. Ha a fiatalok mélyen megértik a proletár internacionalizmus és a népek közötti testvéri együttműködés elveit, akkor sokkal könnyebben kifejleszthetjük bennük a magasfokú erkölcsi-harci tulajdonságokat, a bajtársiasság, a kölcsönös elvtársi segítség érzését.

A szocialista hazafiság, a proletár internacionalizmus világnézeti politikai állás-

foglalás és erkölcsi tulajdonság. Kialakítása megköveteli az ifjúság világnézeti ismereteinek, politikai meggyőződésének és szocialista erkölcsének állandó és rendszeres fejlesztését.

A honvédelmi nevelés során fejtegetéseinkben rá kell mutatni a szocializmus építésének belső és külső távlataira, eredményeire, ezek összefüggésére a hazafisággal. *Ki kell alakítani a haza védelmének össznépi ügyként való felfogását, azt, hogy egész népünk mindennapos termelőmunkája, a főiskolai hallgatók becsületes tanulása is hazafias cselekedet, amely szorosan összefügg a haza erősödésével, védelmével.* Gondoskodni kell arról, hogy a hazáról alkotott marxista—leninista eszmék eljussanak valamennyi fiatalhoz, vitázzanak a fiatalok egymással ezekről a kérdésekről és *álljon előttük világosan, hogy a szocializmus építése nem választható el a szocializmus védelmétől.*

A honvédelmi nevelés eszmei alapjainak kimunkálása során sokoldalúan és meggyőzően kell ismertetnünk a békés egymás mellett élés elvének megvalósításáért vívott harc, a hazánkban folyó szocialista építőmunka és a honvédelem erősítése közötti összefüggéseket, valamint az ebből fakadó gyakorlati következtetéseket. Erőteljesen kell hangsúlyozni, hogy a honvédelem erősítésének legfőbb tényezője a becsületesen végzett munka, mert minél erősebb szocialista hazánk, annál hatékonyabb honvédelmünk is.

A honvédelmi nevelés további fontos tartalmi feladata a harci erényeknek, történelmünk haladó és forradalmi hagyományainak, ezen belül a honvédő hagyományoknak, kommunista mártírjaink példáinak népszerűsítése, mindinkább tudatossá, minden egyes fiatal állásfoglalásává téve a hős példaképek magatartásának azt a tanulságát, hogy a haza védelméért minden áldozatra készen kell lenni.

Igen fontos tartalmi követelmény a szocialista tábor legyőzhetetlenségébe vetett hit erősítése, a szocialista országok közötti politikai, katonai és gazdasági együttműködés, a Varsói Szerződés, a fegyverbarátság szükségességének és jelentőségének, valamint az ebből fakadó kötelezettségeinknek a tudatosítása. Mindig megfelelő hangsúlyt kell kapnia a közösen vállalt felelősség elmélyítésének, valamint a szocialista országok harci technikájába vetett hit és bizalom megszilárdításának.

A tartalmi feladatokról szólva nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy a honvédelmi nevelőmunka során határozottan leplezzük az imperializmus agresszív természetét és terveit. *A honvédelmi nevelésnek elengedhetetlen része a nemzetközi események katonapolitikai vonatkozásának alapos ismertetése.* Ennek keretében következetes harcra van szükség a burzsoá ideológia olyan megnyilvánulásai ellen, mint a pacifizmus, az atomfatalizmus, a nacionalizmus, a különféle semlegességi illúziók, hazánk katonai szerepének és lehetőségének lekicsinylése, az ellenség lebecsülése, az elbizakodottság, és hasonlók.

A honvédelmi nevelés feladata az is, hogy népszerűsítse a fegyveres szerveket, ismertesse meg a fiatalokkal ezek életét és készítse őket elő a katonai életre, hogy tekintseik becsületbeli kötelességüknek és megtisztelő feladatnak a fegyveres testületekben való szolgálatot. Főként olyan jellembeli tulajdonságok kialakítására kell törekedni, amelyek elősegítik a katonai tulajdonságok kialakulását is. Éppen ezért különös gondot kell fordítani arra, hogy a fiatalokban az önként vállalt fegyelem tudatossága, a közösségi érzés, a bátorság az önálló következtető és elhatározó képesség kialakuljon. Bár a honvédelmi nevelés feladatai nem kifejezetten a katonai előképzés céljait szolgálják, a honvédelmi nevelés mégsem lehet öncélú. Végso fokon ez a munka a hadseregünk előtt álló feladatokat kell hogy elősegítse.

A pedagógusképző felsőoktatási intézményeknek a hallgatók honvédelmi nevelésében és felkészítésében a felsorolt feladatokon kívül sajátos célkitűzéseket is kell

megoldaniok: *a fiatal tanárjelölteket alkalmassá kell tenni arra, hogy iskolai oktató-nevelőmunkájuk során maguk is képesek legyenek a honvédelmi neveléssel kapcsolatos feladatok minél céltudatosabb és minél eredményesebb megvalósítására.*

6. A főiskolai ifjúság honvédelmi nevelésének módszerei, eszközei, lehetőségei

A főiskolai ifjúság eredményes honvédelmi nevelésének és előkészítésének megvalósításához olyan módszerekre és eszközökre van szükség, amelyek felkeltik a fiatalokban az érdeklődést a katonai szolgálat iránt, népszerűsítik, megismertetik s vonzóvá teszik fegyveres erőinket, a katonai erényeket. A nevelőmunka minél célravezetőbb módszereivel és eszközeivel kell tehát felkészíteni ifjúságunkat szabad szocialista hazánk védelmére, hiszen a haza védelmére való felkészülés közügy, társadalmi feladat, minden magyar állampolgár, tehát az ifjúság személyes kötelessége is.

A hazaszeretetre, illetve a honvédelmi készség kifejlesztésére irányuló nevelőtevékenység *az oktatás konkrét folyamataiban teljedhet ki a leghatékonyabban.* Úgy a társadalomtudományok, mint a természettudományok oktatása során számos lehetőség kínálkozik a honvédelmi nevelés és előkészítés követelményeinek teljesítésére. Nem arról van szó, hogy „militarizáljuk” a különböző szaktudományokat, csupán arra van szükség, hogy a honvédelmi készség meghatározott szintjéhez szükséges sokoldalú — világnézeti, erkölcsi, testi, gyakorlati, stb. — követelmények figyelembevételével *a felsőoktatás gyakorlatában is természetesen és céltudatosan juttassuk érvényre a honvédelmi nevelés és előkészítés célkitűzéseit.*

A hallgató világnézetének, politikai és emberi arculatának leghatékonyabb formálása úgy lehetséges, ha az oktatásnak sikerül bemutatni és bizonyítani, hogy hogyan igazolja és tükrözi a szakmai tananyag a marxizmus—leninizmus világnézeti és filozófiai alapjait, igazságát, *hogyan függ össze a szakmai tananyag a szocializmus és a kommunizmus építésével és a szocialista haza megvédésével. A hazafias érzelmek kialakítását tehát mélyen bele kell ágyazni az oktató-nevelőmunka folyamatába.* A felsőoktatási intézményeknek arra kell törekedniük, hogy a honvédelmi nevelőmunka a szakmai, az erkölcsi, a politikai és világnézeti nevelés elválaszthatatlan része legyen. A felsőoktatási intézmények oktató-nevelő munkájában céltudatosabban kell hangsúlyozni a szocialista építőmunka, a jövőre való felkészülés, a munka, a tanulás és a haza fegyveres védelmére való felkészülés összefüggéseit, *a haza védelméért érzett felelősségtudatot.*

Csak az erkölcsileg, eszmeileg egészséges arculatú fiatalság látja világosan hazafiúi kötelességét mind a békében mind pedig a háborúban. Éppen ezért a honvédelmi nevelés szempontjából a társadalomtudományok oktatásának elsőrendű fontossága van. A történelemtanítás során például a szabadságért, a függetlenségért folytatott harcok helyes, céltudatos elemzése, a hétköznapi és a csaták hőseinek eszményképét formáló bemutatása közvetlen módon is elősegítheti olyan katonai erények fejlesztését, mint a hősiesség, a bátorság, a bajtársiasság, a fegyelmezettség, az önfegyelmezés, a pontosság, a közösség iránti felelősség és hasonlók. Az irodalommal és más társadalomtudományokkal ugyancsak tovább erősíthetjük ifjúságunk egészséges eszmei-erkölcsi fejlődését, más népek iránti megbecsülését, a közösség, a béke iránti felelősségérzetét.

A természettudományok oktatásával főleg a honvédelmi előkészítés szempontjából fontos speciális igényeket elégíthetjük ki. Mindnyájunk számára ismeretes, hogy a korszerű hadsereget a magasfokú technikai feltöltöttség jellemzi. Ez megköveteli hogy a korszerű technikát kezelő katona megfelelő általános műveltséggel, ezen belül korszerű technikai szemlélettel, felkészültséggel rendelkezék. Fiaataljaink

általános műveltségi színvonalának emelése, korszerű technikai készsége a széles társadalmi igény kielégítése mellett hozzásegít a katonai szolgálat jobb ellátásához is. Ha e kérdést a másik oldalról közelítjük meg, akkor is hasonló összefüggést tárhatunk fel. Az az általános és technikai műveltségi szint, mely a katonai szolgálat ellátásához szükséges, értékesen hasznosítható a polgári életben is. Így tehát a honvédelmi nevelés és előkészítés követelményeként meghatározott igények, ha tartalmaznak is különleges katonai szempontokat, mégsem szűkülnek le speciális katonai érdekekre.

A szaktudományok katonai vonatkozásait a szakbizottságoknak a honvédség illetékes képviselőinek bevonásával kell tantervileg is kimunkálni. Így válik lehetővé, hogy a katonai műveltség szerves része legyen az egyetemi és főiskolai ifjúság politikai és szakmai műveltségének.

A módszeres honvédelmi nevelőmunka további döntő kritériuma olyan *érzelmi élmények nyújtása*, amelyek átélése révén a főiskolai ifjúság közelebb kerülhet néphadseregünkhöz, a katonai szolgálat megbecsüléséhez, a haza iránti felelősségérzet elmélyítéséhez. A honvédelmi készség végső fokon nemcsak testi alkalmasság, értelmi és technikai felkészültség komplexuma, hanem *érzelmekkel mélységesen átszőtt tudati tényező*. A honvédelmi nevelés lényege tehát nem csupán a fizikai szférában keresendő, hanem az ember pszichikai adottságaiban. Csakis az érzelmi és tudati tényezők együttes hatása képes arra, hogy az ifjúságot hazája, népe eszméje érdekében tettekre ösztökélje. Éppen ezért a főiskolai és egyetemi ifjúság honvédelmi nevelésében különös hangsúlyt kell hogy kapjon *az érzelmekre való hatás, a megfelelő szintű és mélységű emóciók kialakítása, az ifjúság érzelmi nevelése, pszichológiai felkészítése*.

A fiatalok honvédelmi nevelése során figyelembe kell vennünk, hogy nem kiforrott, tudományos filozófiai megalapozottsággal alátámasztott világnézettel rendelkező emberekkel van dolgunk. Az ifjúság világnézeti álláspontját, *a honvédelemmel kapcsolatos véleményüket* nemcsak a józan megfontoltság, a tapasztalati és tudományos érvek ereje, hanem ugyanolyan mértékben az érzelmek is meghatározzák. A hazaszeretet, a szocialista társadalmi rendhez való hűség, amelynek kialakítása a honvédelmi nevelés célkitűzéseiben fontos szerepet kap, *nagyrészt érzelmi síkon lezajló folyamat eredményei*. Az elvhűség, a néphez való ragaszkodás, a nép érdekében való tenni akarás, valamint a többi erkölcsi tulajdonságok és jellemvonások, amelyek egyformán fontosak úgy a polgári életben mint a hadseregben, jelentősen az érzelmektől nyerik energiájukat. Érzelmeken alapulnak az olyan erkölcsi és jellembeli tulajdonságok is, mint például a *hősiesség, önfeláldozás, bátorság*, amelyek kifejlesztése a honvédelmi nevelés döntő feladata. Azt, hogy a bevonuló fiatalok katonai szolgálatuk első pillanatától hogyan tesznek eleget kötelességüknek, hogy a katonai szolgálatot felnőtté válásuk előfeltételének, társadalmi kötelezettségeik természetes velejárójának tartják-e, azt *a fiatalok érzelmi felkészítettsége döntően befolyásolja*. Az ifjúság viselkedésének irányításában, cselekvésre indításában, véleménye kialakításában az *érzelmi motiváltság* egyes esetekben gyorsabban, erőteljesebben hat, mint az értelem, a racionális meggyőzés. Éppen ezért a szaktárgyak útján megvalósuló honvédelmi nevelést minden esetben össze kell kapcsolni az érzelmi kultúra fejlesztésével.

Élményt jelentő és érzelmeket formáló tényező elsősorban a katonasággal való állandó és rendszeres kapcsolat lehet. Ez az együttműködés a legváltozatosabb formákban valósulhat meg: laktanyalátogatások, hallgatók-katonák találkozója, közös rendezvények, a honvédség életét bemutató és népszerűsítő kiállítások rendezése, a katonaeletről és a haditechnikáról szóló filmek vetítése és közös megbeszélése, katonai személyek tájékoztató jellegű katonapolitikai előadásai a hallgatók számára, az ifjúság szervezett részvétele katonai bemutatókon, tisztavetítésen, a fegyveres erők napján, tapasztalatcsere jellegű értekezletek, egymás munkájának megismerése mind-

mind olyan reális lehetőségek, amelyek révén a honvédelmi nevelést érzelmileg is hatékonyra tehetjük. Ez az együttműködés a honvédség számára is kívánatos, hiszen ma a hadsereg számára sem lehet közömbös, hogy a felsőoktatási intézményekben hogyan folyik az oktató-nevelő munka, milyen módon képezik a szakembereket, milyenek a nevelési célkitűzések, és milyen maga a hivatalos nevelői kar.

A *fegyveres erők klubjaival* való együttműködés ugyancsak a honvédséggel való kapcsolatot erősíti és jelentős segítséget nyújthat a honvédelmi nevelő munkához. Ezek a klubok legfőbb tevékenységüknek az ifjúság körében végzendő honvédelmi nevelőmunkát tekintik és a klubélet legváltozatosabb formáival szolgálják a honvédelmi nevelést. Módszeres munkájuk hatékonyan segítheti az egyetemi és főiskolai ifjúság honvédelmi alapismereteinek bővítését és hazaszeretetük elmélyítését.

Meg kell teremteni a *szoros együttműködést* a fegyveres erők alakulatainál működő *KISZ-szervezetek* és a felsőoktatási intézmények *KISZ-szervezetei* között. Az egyetemi és főiskolai honvédelmi nevelés során a *KISZ-szervezeteknek* konkrét feladatokat kell adni. Érvényt kell szerezni annak a *KISZ-Központi Bizottsági határozatnak*, amely kimondja, hogy „... a *KISZ-bizottságok* esetenként készítsenek együttműködési tervet az illetékes kiegészítő parancsnokságokkal, *MHSZ-szervezetekkel* és a fegyveres erőknél működő *KISZ-szervezetekkel*.” Az ifjúság körében végzendő honvédelmi nevelőmunka szempontjából igen hasznos lehet, ha a területi és a fegyveres testületek *KISZ-vezetői* tapasztalatcsere jellegű értekezleteket tartanak, ahol jobban megismerhetik egymás munkáját, problémáit.

A *KISZ-bizottságok* nyújtsanak segítséget a nyári ifjúsági építő és vezetőképző táborok honvédelmi nevelést szolgáló programjához. A táborokban szervezzenek katonai és haditechnikai bemutatókat, beszélgetéseket, előadásokat, filmvetítéseket, kulturális- és sportvetélkedőket.

A *KISZ* tegye munkája szerves részévé a honvédelmi nevelést, az elvégzett munkát állandóan kísérje figyelemmel és időszakonként értékelje is.

A felsőoktatási intézményekben végzendő honvédelmi nevelőmunka során kapcsolatot kell teremteni a *Magyar Honvédelmi Szövetséggel*. A *MHSZ* mint a haderőn kívüli katonai kiképzés társadalmi szervezete igen eredményes munkát végez a katonai szolgálat sajátosságainak *megismertetésében és megszerettetésében*. Honvédelmi nevelőmunkája során a *MHSZ* olyan erkölcsi-politikai tulajdonságokat alakít ki, amelyek révén a fiatalok önként és áldozatokat is vállalva támogatják hazánk honvédelmét. A *MHSZ*-el való intenzív kapcsolat tehát jelentősen segíthet az egyetemi és főiskolai ifjúság honvédelmi nevelését és előkészítését célzó sajátos módszerek és eszközök kialakításában.

A katonaság életéhez való kapcsolódást, a honvédelmi nevelés gyakorlativá tételét jelentősen segíthetik a *lokátoros-, a lövész-, a motoros-, a gépkocsi-, a rádiós-, a híradós-, az ejtőernyős és hasonló szakkörök*. Ezekben a szakkörökben igen kedvező lehetőségek adódnak a gyakorlati honvédelmi nevelőmunkára. Az egyes szaktudományok területén belül is kialakíthatók szakkörök. A történelem szakkör tagjai például foglalkozhatnak a helyi munkásmozgalmi eseményekkel, a környéken folytatott fegyveres harcok emlékeinek gyűjtésével, feladatul kaphatják a közelben levő hősi emlékművek gondozását, a megyei, járási, városi születésű mártírok, hősök életének történeti feldolgozását, az évfordulók megünneplésének előkészítését, illetve az ünnepek megszervezését és hasonlókat. A rádió-, a motoros-, a kémiai szakkör tagjai feldolgozhatják azokat a témákat, amelyek ismerete a katonai szolgálat eredményességét elősegítheti. A szakköröket a leendő pedagógusok számára annál is inkább szervezni kell, mert ha a fiatal nevelő nem éli át és nem gyakorolja a szakkör által nyújt-

tott nevelési lehetőségeket, akkor nem lesz képes a rábízott fiatalokat hasonló szel-
lemben nevelni.

A csoportvezető tanári munkát is színesebbé, gazdagabbá teheti a honvédelmi
neveléssel és előkészítéssel való foglalkozás.

A helyesen értelmezett honvédelmi nevelés és előkészítés alapvető követelménye
a legfiatalabb kortól kezdett *rendszeres testnevelés*, a testi fejlettség minél alaposabb
kifejlesztése. A felsőoktatási intézmények testnevelési óráin tudatos irányítással kell
fejlesztetni mindazokat a képességeket és készségeket, amelyek a honvédelmi felada-
tok ellátására szükségesek. Az ifjúság által is kedvelt honvédelmi sportágak — moto-
ros sportrepülés, céllovászat, hármastusa, ejtőernyős képzés — továbbá a különböző
küzdőjátékok fejlesztik a mozgékonyt, találékonyságot, a gyors elhatározási
készséget, a kollektív együttműködést, és meggyőzik a fiatalokat arról, hogy csak
kitartó munkával, gyakorlással, edzéssel érhető el eredmény. A katonai szolgálat
ellátását elősegítő különböző kombinatív ügyességi gyakorlatok és küzdőjátékok
nemcsak a fizikai megterhelés elviselésére nevelnek, de hozzájárulnak a katonai szol-
gálat igényelte fegyelmező gyakorlat szoktatásához, a gyakran változó helyzetek-
hez való alkalmazkodás és ítélőképesség kialakításához is. Az ifjúság mindenkor
érezze hazafias kötelességének, sokoldalúan fejlessze testi erejét, ügyességét, hogy
megszilárdítsa egészségét, eddze szervezetét és így készüljön fel jövő feladataira, és
épitőmunkára, a *haza védelmére*.

A minél eredményesebb honvédelmi nevelőmunka érdekében a felsőoktatási in-
tézmenyek oktatóinak meg kell ismerkedniük a honvédelem időszerű kérdéseivel.
Ebből a célból össze kell állítani a honvédelmi nevelést segítő irodalmat és a felsőok-
tatási intézmények könyvtárait el kell látni a Honvédelmi Szemlével, a Hadtörténeti
Közleményekkel és más hasonló folyóiratokkal. A honvédelmi nevelés és előkészítés
meggyorsítása céljából megfelelő segédkönyveket kell kiadni.

A felsőoktatási intézmények a lehetőségekhez mérten létesítsenek szoros és inten-
zív kapcsolatot a honvédség különböző alakulataival, a fegyveres erők klubjaival,
a Magyar Honvédelmi Szövetséggel, a TIT katonapolitikai és hadtudományi szak-
osztályával.

Meg kell vizsgálni, hogy a felsőoktatási intézményekben megvalósítandó honvé-
delmi nevelés eredményesebb megvalósítása érdekében milyen honvédelmi jellegű
szakkörök szervezhetők (rádiós- és gépkocsivezető-, szerelői szakkör, általános hon-
védelmi ismereteket nyújtó szakkör, vegyvédelmi, hadiszámítási szakkör, földrajzi
területi szakkör és hasonló).

A különböző szakbizottságok a honvédség illetékes képviselőivel dolgozzák ki a
szaktudományok katonai vonatkozásait.

Az egyetemi és főiskolai nevelés irányelveit a honvédelmi neveléssel kell párhü-
zamosítani. A Felsőoktatási Pedagógiai Kutatóintézet által összeállított „Nevelő-
munka a felsőoktatásban” című tervezetet ki kell egészíteni a honvédelmi nevelés
sajátos követelményeivel.

A pedagógusképző intézmények sajátos jellegüknek megfelelően készítsék el
honvédelmi nevelési tervüket.

Kutatni kell azokat a módszereket, amelyek a honvédelmi feladatokra való fel-
készítést elősegítik. A megoldási lehetőségek széles skáláján belül ki kell dolgozni a
hadsereg igényeit és az ifjúság érdekeit egyaránt figyelembe vevő honvédelmi nevelés
és felkészítés pedagógiai és pszichológiai módszereit.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- BARABANCSIKOV, A katonai oktatás elmélete. — Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1961.
- BODÓ L., Hogyan segítheti a honvédség az iskolában folyó honvédelmi nevelőmunkát. — Honvédségi Szemle, 1965. 1. sz. 76.
- BODÓ L., A hadtörténeti irodalom és az életrajzi kisregények szerepe a szocialista hazaszeretetre nevelésben. 1967.
- BODÓ L., A korszerű műveltség és a honvédelmi nevelés. Magyar Pedagógia, 1967. 4.
- BORBÁNDI J., Fokozzuk a honvédelmi nevelőmunka hatékonyságát. Honvédségi Szemle, 1964. II. sz. 6. 1.
- FRANK L., Iskolapadból a hadseregbe. — Honvédségi Szemle, 1964/7. 39.
- JAKOBSZON P. M., Az érzelmek pszichológiája. Tankönyvkiadó, Budapest, 1964.
- KALINYIN, Kommunista nevelés és katonai kötelesség. Zrínyi Kiadó, Budapest, 1964.
- KAZÁR L., A honvédelmi nevelés néhány szempontja a földrajzban. A földrajz tanítása. 1967. 1.
- KEREKES SZ., Az egyetemi felvételt nyert katonák. — Honvédségi Szemle, 1965/2. 30.
- KESERŐ I., A középiskolai tanulóifjúság honvédelmi nevelése. Honvédségi Szemle, 1964/7. 83.
- KESERŐ I., A katonai szakirodalom iránt fokozódik az érdeklődés. Honvédségi Szemle, 1965/3. 79.
- KESERŐ I., A honvédelmi nevelés újabb lehetőségei a középiskolában. — Honvédségi Szemle, 1965/4. 66.
- KOMÓCSIN ZOLTÁN, Nemzeti érdek és nemzetköziség. Kossuth Kiadó, 1966.
- KULCSÁR B., Honvédelmi nevelőmunkánk néhány módszere. — Honvédségi Szemle, 1963/10. 31.
- LAKATOS E., Az ifjú nemzedék készen áll szocialista hazánk védelmére. Honvédségi Szemle, 1965/1. 71.
- MÉSZÖLY G., A tizennyolcévesek önállósulási törekvése és a katonai nevelés. Honvédségi Szemle, 1965/2. 43.
- MÓRICZ L., A katonai nevelés időszerű kérdései. Zrínyi Kiadó, Budapest, 1962.
- MUNK L., Az ifjúság honvédelmi nevelése. — Pedagógiai Szemle, 1965/1. 6.
- NÉMETH L., Eszünkkel és szívünkkel (Gondolatok a hazafias nevelésről.) Honvédségi Szemle, 1964/9. 100.
- PÁSZTOR J., Állampolgári vagy becsületbeli kötelesség (Gondolatok a sorköteles fiatalok között végzett honvédelmi nevelőmunkáról). — Honvédségi Szemle, 1963/12. 113.
- DR. RADNAI B., Az ifjúkor pszichológiája. — Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1964.
- STÁBEL O., Társadalmi ügy a tanulóifjúság honvédelmi nevelése. Honvédségi Szemle, 1964/5. 83.
- STÁBEL O., Nevelés és előképzés. — Honvédségi Szemle, 1965/6. 56.
- SZABADOS T., A pedagógusok honvédelmi nevelők is. — Honvédségi Szemle, 1964/11. 91.
- SZABÓ J., Ahol az egyetem együttműködik az alakulattal. — Honvédségi Szemle, 1965/4. 74.
- SZECSÖDI L., A hazáról és a hazafiságról. — Ifjúsági Lapkiadó Vállalat, Budapest, 1963.
- SENTGYÖRGYVÁRI V., A tanulóifjúság honvédelmi nevelése társadalmi ügy. — Honvédségi Szemle, 1964/10. 88.
- TAKÁCS Á., Közoktatásunk és a honvédelmi nevelés. — Honvédségi Szemle, 1964. 9.
- TÁNCZOS J., Politikai munka az egyetemi előfelvételt nyert fiatalok között. — Honvédségi Szemle, 1964/12. 25.
- A burzsoá nacionalizmusról és a szocialista hazafiságról (MSZMP KB. tézisei). Kossuth Kiadó, 1960.
- Hazafias nevelés iskoláinkban. Cikkgyűjtemény. Tankönyvkiadó, 1960.
- NÉPHADSEREGÜNK FELADATAI PARTÜNK HONVÉDELMI POLITIKÁJÁNAK MEGVALÓSÍTÁSÁBAN. — Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1961.
- AZ EGYETEMI ÉS FŐISKOLAI IFJÚSÁG HELYZETE ÉS A MAGYAR KOMMUNISTA IFJÚSÁGI SZÖVETSÉG FELADATAI (kézirat) 1962.
- Az MHS-BEN FOLYÓ HONVÉDELMI NEVELÉS NÉHÁNY ELVI KÉRDÉSE ÉS GYAKORLATI MÓDSZERE. — Magyar Honvédelmi Sportszövetség Országos Elnökségének kiadása. Budapest, 1962.
- A KISZ KB 1962. május 28-i határozata: „A KISZ-szervezetek feladatai a honvédelmi nevelés javításában és a fegyveres erőknél működő KISZ-szervezetekkel való kapcsolat erősítésében”. A háború mint társadalmi jelenség. (A marxista filozófia alapjai, Kossuth Könyvkiadó, 1963. 667. 1.) Filozófiai Kislexikon, Budapest, Kossuth Kiadó, 1964.
- A hazaszeretet mint erkölcsi érzés. (A. F. SISKIN: A marxista etika alapjai. Kossuth Könyvkiadó, 1964, 274. 1.)
- A KÖZÉPISKOLAI TANULÓK TERVSZERŰ NEVELÉSÉNEK PROGRAMJA. — Országos Pedagógiai Intézet, Tankönyvkiadó, Budapest, 1964.
- A KISZ intéző Bizottság 1964. november 30-i határozata: „A bevonulási korhatár leszállításából adódó KISZ-feladatok a közép- és szakmunkástanuló iskolákban”.

A szülői munkaközösség tevékenysége a középiskolákban — Kossuth Kiadó, 1964.
 A honvédelmi nevelés lehetőségei az általános iskolai osztályfőnöki munkában. Pedagógiai Szemle, 1965. 1030.
 ÚTMUTATÓ a felsőoktatási intézmények KISZ-szervezeteiben folyó honvédelmi nevelőmunkához. MKISZ Közp. Biz, 1965.
 NEVELŐMUNKA A FELSŐOKTATÁSBAN. — Felsőoktatási Pedagógiai Kutatócsoport, Budapest, 1965.
 A MSZMP KB. Irányelvi időszzerű ideológiai feladatokról. Kossuth Kiadó, 1965.
 Tanulmányok a katonai nevelés köréből. Zrínyi Kiadó, Budapest, 1966.
 Az ifjúság honvédelmi nevelése — Ifjúsági Lapkiadó, 1966.
 A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség kongresszusa. Ifjúsági Lapkiadó, 1967.
 MSZMP IX. kongresszusának jegyzőkönyve. Kossuth Kiadó, 1967. (16—28, 54—66, 78—85, 144—153, 279—291, 329—340, 352—356, 450—461, 470—475. old.)
 Úttörővezetők II. Országos Konferenciája — Kézirat, Ifjúsági Lapkiadó, 1967.
 Szocialista hazafiság és az iskola. Köznevelés, 1967. 4. sz.
 A honvédelemről és a honvédelmi nevelésről. Honvédelmi Tudósítók Kézikönyve, Zrínyi Kiadó, 1967.
 A honvédelmi nevelőmunkáról szóló MSZMP Politikai Bizottsági Határozat végrehajtásával kapcsolatos feladatok. 1967.
 A KISZ VII. Kongresszusa — Jegyzőkönyv. Ifjúsági Lapkiadó, 1967.
 Munkaközösség: A honvédelmi nevelés feladatai az iskolai oktató-nevelőmunka során. Egységes jegyzet. Tankönyvkiadó. 1968.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ВОСПИТАНИЯ ГОТОВНОСТИ К ОБОРОНЕ РОДИНЫ В ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИНСТИТУТАХ

К. Дриен

Решение Политбюро ЦК Венгерской Социалистической Рабочей Партии о воспитании обороны родины предписывает расширение и развёртывание базиса, содержания и методики воспитания социалистической обороны родины. Воспитание обороны родины, уже проводимое нескольких лет в школах разного типа и уровня, необходимо распространить и на молодёжь вузов, с учётом возрастных особенностей и объективных возможностей.

Развёртывание воспитательной деятельности по укреплению обороны значительно затрудняется неясностью понятий целей, заданий и методов. Статья используя имеющуюся литературу, раскрывает мотивы расширения воспитания обороны родины, определяет понятие, выясняет цели, основные принципы воспитания обороны и намечает те задачи, связанные с воспитанием обороны, которые необходимо решить в вузах. Статья подробно освещает методы и средства воспитания обороны родины студентов, учитывая специфические задачи, которые надо решать в педагогических институтах.

PRINZIPIELLE UND PRAKTISCHE PROBLEME DER ERZIEHUNGSARBEIT ZUR LANDESVERTEIDIGUNG AN DEN PÄDAGOGISCHEN HOCHSCHULEN

von K. Drien

Der Beschluss des Politischen Ausschusses der Ungarischen Sozialistischen Arbeiterpartei über die Erziehungsarbeit zur Landesverteidigung schreibt die Erweiterung der Basis, des Inhaltes und der Methoden der sozialistischen Erziehungsarbeit zur Landesverteidigung und ihre kräftigere Entfaltung vor. Die in den Schulen verschiedenen Grades und Typs schon seit mehreren Jahren durchgeführte Erziehungsarbeit zur Landesverteidigung soll mit Berücksichtigung der Eigentümlichkeiten der Altersstufe und der objektiv gegebenen Möglichkeiten auch auf die Jugend der Ausbildungsstätten des Hochschulwesens ausgedehnt werden.

Die Entfaltung dieser der Verstärkung der Landesverteidigung dienenden erzieherischen Tätigkeit wird durch die begriffsmässige Ungeklärtheit der Ziele, der Aufgaben und Methoden erheblich behindert. Mit umfassender Benützung der verfügbaren Literatur stellt die Arbeit die Begründung der Erweiterung der Erziehungsarbeit zur Landesverteidigung dar, definiert den Begriff, klärt die Ziele und Grundsätze und schildert die mit der Erziehungsarbeit zur Landesverteidigung verbundenen Aufgaben, die an den Erziehungsstätten des Hochschulwesens zu lösen sind. Es werden die Methoden und die Mittel der Erziehung zur Landesverteidigung bei der Hochschuljugend eingehend behandelt, mit besonderer Rücksicht auf die speziellen Aufgaben, die diesbezüglich an den Ausbildungsstätten der Pädagogen zu lösen sind.